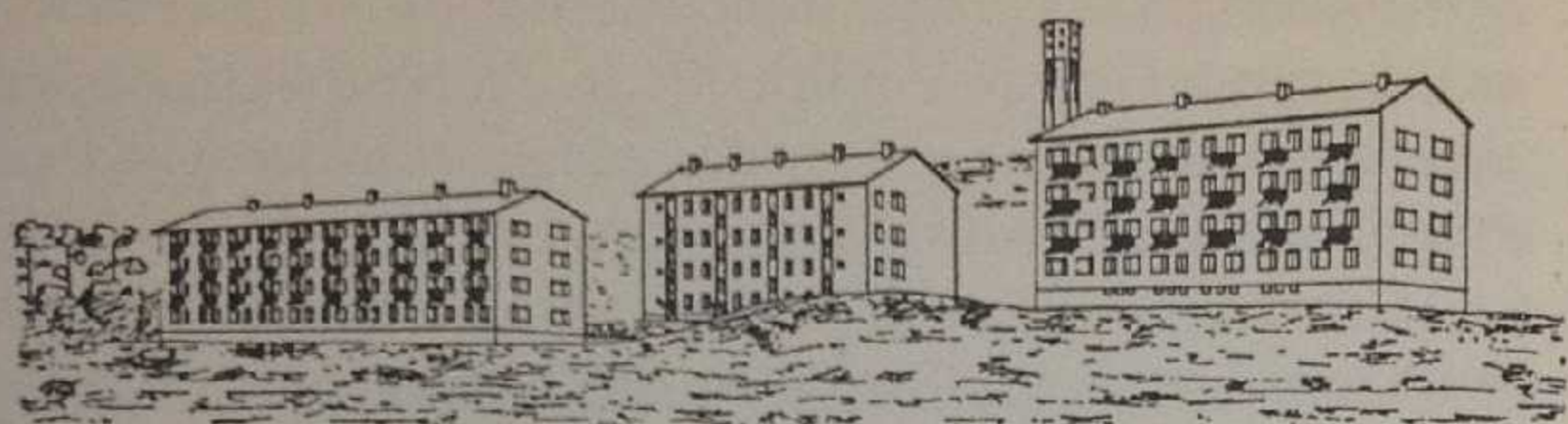




Överås 50 år 1943-1993

HSB brf Överås jubileumsskrift



”De som få nöjet att bo
i dessa fastigheter böra
bli verkligt vidsynta
människor.”

Det är faktiskt oss det här citatet ur tidningen Hyresgästen från 1943 gäller. Vi som bor i HSB-föreningen Överås tre hus, allra överst på Överåsbergens krön med hela Göteborg för våra fötter. I norr ser vi hur Göta Älv kommer slingrande från Kungälv, och i sydväst hur Älvsborgsbron reser sig i diset, där älven möter öppna havet.

Om den här pompösa förutsägelsen apropå den stor-
slagna utsikten slog in kanske vi inte ska diskutera. Men
en liten tacksamhetens tanke kan vi väl kosta på dåva-
rande ordföranden i HSB Göteborg Anders Andréasson,
som så stolt uttryckte sina och HSB:s intentioner så här:

”Vi försöka just få sådana här tomter, där våra hyres-
gäster kunna förutom goda lägenheter även få det till-
skott av skönhetsvärde, som utgöres av en vidsträckt och
vacker utsikt.”

Och i vårt fall måste vi nog säga att de lyckades mer än
väl.

"En kopp kaffe kan vara början till livslång vänskap"

Året var 1943. Andra världskriget rasade utanför Sveriges gränser. Kampen om Stalingrad hade just nått sitt slut, den svenska u-båten Ulven hade med 33 man ombord sprängts av en tysk mina just utanför svenskt vatten och konung Gustav V fyllde 85 år. På Slottsskogsvallen slog Arne Andersson Gunder Häggs världsrekord på engelska milen med två sekunder.

I Göteborg rådde stor bostadsbrist, och byggnationen av 96 nya lägenheter förslog kanske inte så långt, men var ändå ett stort projekt detta år och passerade inte utan uppmärksamhet. Trots att en tvåa på 54 kvadrat skulle kosta 935 kronor i insats och ha en hyra på 107 kronor i månaden hade HSB ett visst försprång gentemot privatägda fastigheter. "Fröknarna" på HSB-kontoret på Södra Hamngatan 45 kunde bereda sig på köer av folk som ville teckna lägenhet i Överås.

Förutom en vidunderlig utsikt kunde ju Överås locka med lägenheter med kök, badrum, balkong, tvättstuga med torkrum och mangelrum och andra moderniteter. Att husen saknar sopnedkast är knappast något att sörja i dag när vi producerar sådana mängder med avfall och dessutom måste vara beredda på en utbyggd sopsortering.

Den branta backen kanske avskräckte vissa spekulanter, men viadukten över Västkustbanan var på väg att byggas och den nya trådbusslinjen skulle ta sig ända upp till Lundens höjder.

Några som inte avskräcktes och som tecknade just en sån där tvårumslägenhet på 54 kvadrat var Inez Andersson och hennes man Erik. Inez, som är änka sedan 23 år, bor fortfarande kvar i lägenheten på Femkampsgatan 3B, och kan alltså fira 50-årsjubileum med föreningen.

Inez är bördig från Uddevalla och bodde i början av 40-talet i Kristinehamn med man och barn. Maken arbetade på skokedjan Oscaria och blev förflyttad till Göteborg.

– Erik fick åka i förväg och skaffa bostad. Han tecknade en av de två lägenheter som fanns kvar i Överås, och så flyttade familjen med.

– Jag har alltid trivts ganska bra. Det var kanske inte så barnvänligt här på 40-talet – det fanns bara ett par

sandlådor i parken. Men å andra sidan fanns det inte så mycket bilar. Och skogen låg ju där då som nu, säger Inez som uppfostrat tre barn i den här tvåan.

Inez minns att området kring Valåsgatan var betydligt livligare förr om åren. Här fanns såväl konditori som kemikalieaffär, charkuteri och godisbutik. Vi Skogshyddegatan ner mot Bö låg en stor Konsumbutik, och fram till 1973 låg också Ljungs Livs på Valåsgatan, vid korsningen med Femkampsgatan. Nuförtiden får vi hålla till godo med närbutiken och Ljungs lite längre bort, och så mycket folkliv är det kanske inte tal om längre.

Det händer att Inez träffar sina grannar och pratar ibland, men något umgänge har det knappast blivit.

- När barnen bodde hemma höll jag jämt på med att sy till dem. Och nu är det också full rulle. Jag har sex barnbarn och fyra barnbarnsbarn - antingen är jag och hälsar på någonstans eller så kommer de hit, säger Inez



Inez Andersson är en av dem som har bott i Överås sedan husen byggdes. Här kramar hon om barnbarnsbarnet Michaela som är på påsklovsbesök.

och kramar om barnbarnsbarnet Michaela som är elva år och tillbringar den här påsklovsdagen hos "gammo" – gammelmormor alltså.

Inez Andersson har i likhet med en mängd andra medlemmar fått vara med om vissa genomgripande förändringar i föreningen. I början av 70-talet byttes gasspisarna mot elspisar, 1973 var det dags för byte av de gamla kallvattenrören då badrummen förnyades och många också passade på att renovera sina kök.

1987 var det dags för rören igen. Avloppsstammarna var aldrig bytta och frågan gällde då om föreningen bara skulle byta rör eller kosta på en helrenovering.

– Ojoj, det var stort motstånd mot en helrenovering till en början, erinrar sig Ulla Steen, nuvarande ordförande i Överås styrelse. Bara byte av rören skulle innebära en avgiftshöjning på cirka 1 700 kronor i månaden, men en helrenovering var ett stort projekt. Det var nog många som tyckte det var onödigt och var lite rädda att det skulle bli för jobbigt.

– Genomförde vi en stor renovering där kök, badrum och fönster byttes, hissar installerades och nya tvättstugor byggdes kunde vi pressa kostnaderna. Då kunde vi ju låna mycket förmånligare.

– Till slut kunde jag inte hålla tyst längre, säger Ulla. På ett av våra möten var jag tvungen att säga hur dumt jag tyckte det var att inte satsa på en helrenovering och dessutom komma billigare undan. Och den allmänna stämningen vände faktiskt så småningom och till slut röstade föreningen för helrenovering.

Och Överås fick så kallade ROT-lån och genomförde renoveringen under 1988 och 1989. Alla rörstammar byttes, köken och badrummen byggdes om och treglasfönster sattes in. Hiss installerades i varje trappuppgång och varje hus fick en egen tvättstuga. Tidigare hade bara block tre – huset längst ner på Femkampsgatan – tvättstuga.

– Tvättstugan är det bästa med renoveringen. Och hade inte bergknallen legat här bakom hade jag velat skaffa balkong, säger Inez Andersson som bor på första våning. Men nu fick det vara.



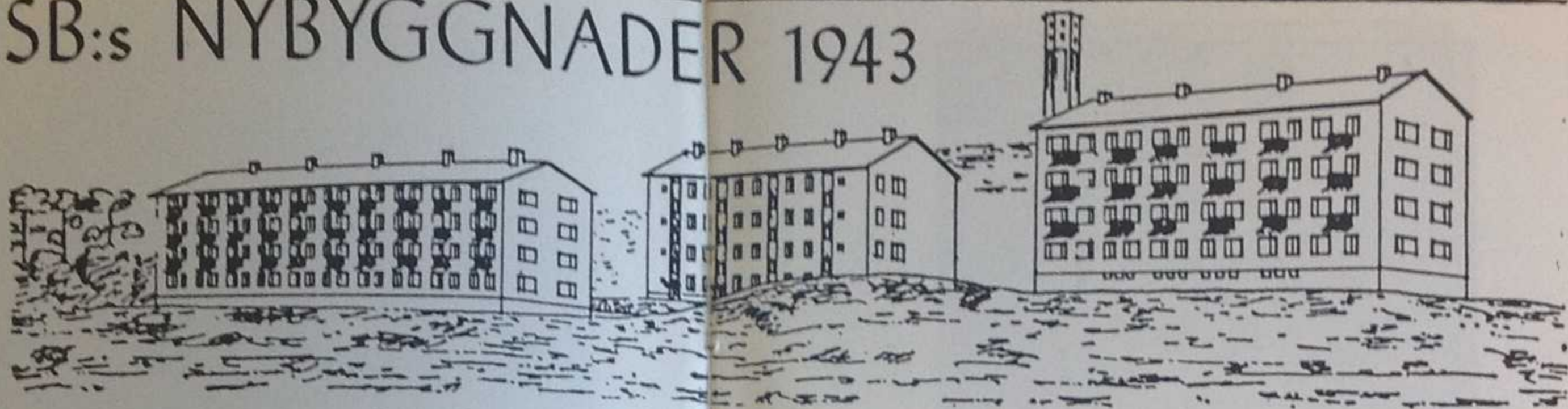
Så här ser man ofta Ulla och Klas Steen – i trädgården bland blommor och buskar. Det är mycket tack vare paret Steens trogna vattnande och gröna fingrar som det växer så det knakar kring våra hus.

"Man kan inte leva av solsken allenast – en liten blomma måste man också ha"

- Det förstår ni väl att ni inte får stå här i porten och supa!
- Ja, men det är ju portvin.

HSB:s NYBYGGNADER 1943

Kv. Flagarberget och Saxon inom stadsdelen Lunden



Det är roligt konstatera huru HSB är i full aktivitet för byggande och planerande av hyreshus- och villabyggnader. Den enda rätta vägen i tider som dessa, med boetsbrist och fastighetsägareföresök att höja hyrorna. Vidstå-

ende bild visar hyreshusen i Lunden. De få ett hänförande vackert läge — hela staden ligger som ett julbord nedanför... Och man har den vackra Överåsullen strax intill. Vännerna, veteranerna Berndtsson och Sjöstrand, glädjas säkert inne

i själen. De ha ju härskat här uppe i Ranängsbergen — som de organiserade hyresgästernas talesman — i många år och borde faktiskt inbjudas som hedersgäster när HSB skall inviga de nya husen.

Enbart fria gruppen inom HSB

— d. v. s. de som äro medlemmar men ej fått lägenhet och därför ha tillfälle teckna först — har redan tecknat 30 proc. av de nya lägenheterna i Lunden.

För dem och vi andra, som knallat i Ranängsbergens branta backar, är

det ju också roligt inregistrera att trådbussen skall gå ända intill dörrarna på de nya HSB-husen. Det har tydligen skett en del sedan sist... då en av Lundens Hyresgästförenings medlemmar fick hyra in sig i sitt eget hönsbhus, när husägarna vräkte hänsynslöset 1938.

Ur Hyresgästen Mars - 43

Månadsavgifter 1953				Månadsavgifter 1954			
Mån.	Date	Hyran betald med	Kvittens	Mån.	Date	Hyran betald med	Kvittens
		Kr.	Öre			Kr.	Öre
Jan.	7	130	-	Jan.	7	136	-
Febr.	6	130	-	Febr.	5	136	-
Mars	3	130	-	Mars	7	136	-
April	5	130	-	April	7	136	-
Maj	4	130	-	Maj	7	136	-
Juni	1	130	-	Juni	1	136	-
Juli	1	130	-	Juli	1	136	-
Aug.	4	130	-	Aug.	3	136	-
Sept.	4	130	-	Sept.	3	136	-
Oktober	2	130	-	Oktober	1	136	-
Nov.	3	130	-	Nov.	2	136	-
Dec.	4	130	-	Dec.	3	136	-
Kronor 1560-				Kronor 1632-			

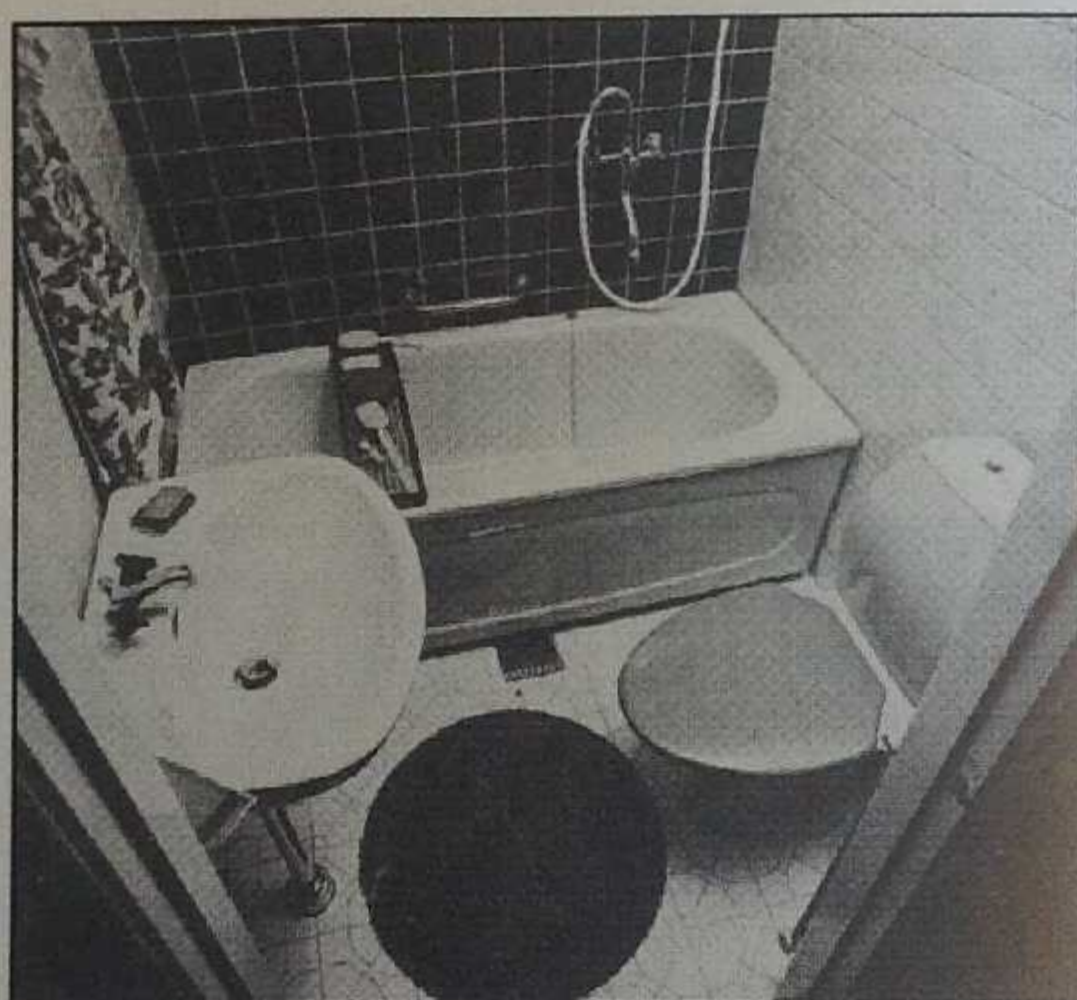
När familjen Dhare flyttade in på Femkampsgatan 6 B fanns den här gamla kvittensboken i deras lägenhet. Den användes vid inbetalning av hyran. Här ett uppslag med månadsavgifter från 1953 och 1954.



1973 flyttade Ljungs ICA från Valåsgatan och byggde eget längre upp i St Paulibacken. De flesta från Överås känner säkert igen det här gänget som snabbt ställt upp sig framför charkdisken.



Anne-Marie Lundberg i sitt nyrenoverade kök 1973.



Badrummet fick kakel i ljus och mörkt blått. Bilderna på den här sidan är hämtade ur majnumret av HSB Forum 1973.

Samma kök och samma badrum, men med 20 års mellanrum. Till vänster står Ann-Marie Lundberg i sitt kök på Stavhopparegatan 5B, som det såg ut efter renoveringen 1973. När rören i badrummen skulle bytas ut passade Johan och Ann-Marie Lundberg på att renovera köket också. Det blev skåpsluckor i ljus bok, rödbrunt mönstrat kakel och kolfilterfläkt. I badrummet valde de mörkt och ljus blått kakel med vitt golv och porslin.



1993 är Anne-Maries kök mindre men ljusare.



Borta är badkaret, som ersatts med duschkabin med glasväggar och skjutdörr.

Till höger är det 1993 och det murriga 70-talsmönstret är borta. Nu är det ljus rosa kakel och vita luckor i köket. Badrummet, som fick stjäla lite utrymme från köket går också i rosa. Makarna Lundberg, som bland annat gjort tillval som duschkabin med glasväggar och skjutdörr, är nöjda efter den senaste reoveringen också, och tycker nog den var värt allt besvär.

– Men det bästa med reoveringen är hissen, säger Ann-Marie.

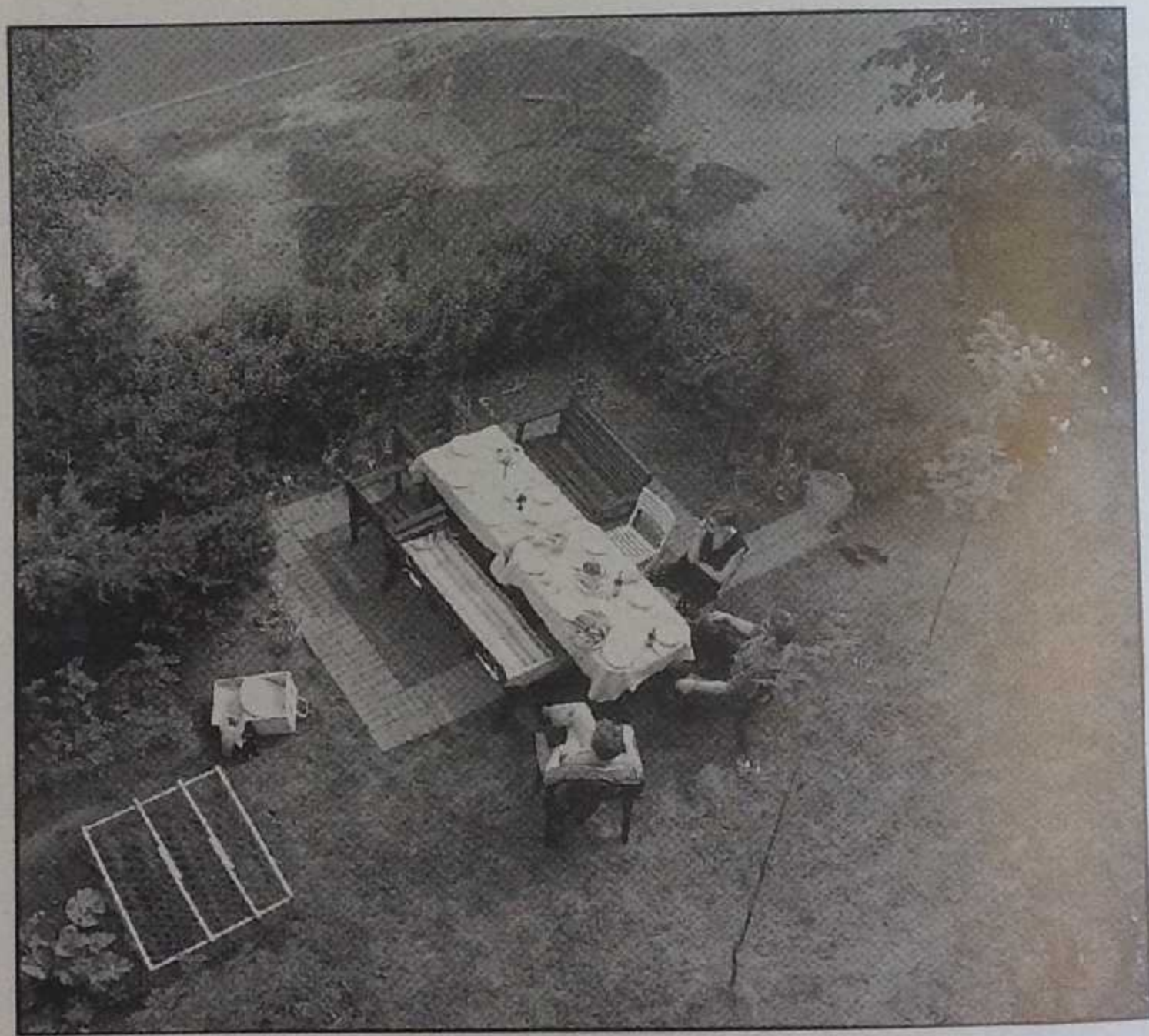
"Möter du någon utan ett leende-ge honom ditt"

Tveka inte om du plötsligt får lust att rycka upp ett ogräs eller plantera en lök. Trädgården är till för alla och blir precis så fin som vi vill göra den.

Inne att vara

Trädgårdsfester är inte bara något för den som bor i eget hus. I samband med renoveringen fick miljön runt omkring husen en rejäl ansiktslyftning, bland annat genom en uteplats till varje hus. Där är det fritt fram för grillpartyn, midsommarkalas eller bara en stillsam pratstund över en kopp kaffe.

Bord och stolar står framme på sommarhalvåret, och i cykelrummet i block 1 (Stavhopparegatan) hittar du föreningens gemensamma grill. Det är bara att bjuda in gästerna, lägga biffarna i marinad och sätta igång!



Bordet är dukat för sommarfest i trädgården bakom block 2 och festfixarna kan pusta ut en stund innan gästerna kommer. Till vänster syns en bit av en odlingslott där potatis och rabarber är på väg upp.

ute i Överås!



Ett evenemang med traditioner – gårdsfest i Överås. Tältet ska upp igen lagom till jubileumsfesten, och det lär nog inte bli sista gången då heller.



Så här trevligt hade vi det vid den första gårdsfesten, juni 1990.

*Sugen på egen färskpotatis?
Hör av dig till styrelsen om du är intresserad av en odlingslott.*

Det bästa:

"Lagom avstånd till stan."

"Utsikten!"

"Vackra blomster-rabatter."

"Trevligt ordnade gårdsfester."

"Goda grannar, trevlig miljö och att man kan påverka besluten".

"Utsikten över stan samt lugnet i kvarteret."

Tänkt och tyckt



Tips:

"Åker man den utmärkt långsamma hissen kan man under färdens gång passa på att knyta skor, knäppa jacka och väska, samt fundera på "nästa steg"."

Kommentarerna är hämtade ur svaren på enkäten om Överås befolkning. Inget underlag för en vetenskaplig undersökning, men väl en liten fingervisning om tankar och idéer i föreningen.

Det sämsta:

"Lapplisorna! Stryk skulle de ha!"

"Trafikbullret från leden stör."

"Att fönstren inte är självtvättande."

"Svårt att ta sig till bussen vintertid när det är halt."

IKEA fyller
också 50
år i år!

Den stora renoveringen

De här tre smala lamellhusen, som byggdes på bergskanten mot staden, har under sina 50 år sett mycket förändras. Under 40- och 50-talet växte många barn upp i dessa lägenheter, och ryktet om det liv det förde med sig har nått även mig, som flyttade in på 1980-talet. Då jag flyttade hit syntes inte skymten av småbarn i föreningen, men nu vid årsstämman i april -93 fann vi fyra spädbarn i vår förening. Är det så att historien upprepar sig? Nej, troligen inte, men denna andra "baby-boom" i Överås historia kan delvis bero på den största fysiska omvälvningen i föreningens historia, nämligen *renoveringen 1989*.

Bakgrunden

Hur var det det började? Ja, egentligen har det en naturlig grund. Även hus åldras. Det uppstod vattenläckor i några lägenheter, vilket föranledde 1986 års styrelse att initiera en grundlig undersökning av fastigheterna. Den visade bland annat, att avloppsstammarna överlag var usla och att fönsterkarmarna var gistna. Det fanns alltså ett uppenbart behov av renovering. Frågan var nu hur pass omfattande den skulle göras och hur den skulle finansieras. Skulle man bara göra det nödvändigaste eller passa på att göra en mer omfattande upprustning? Det var givetvis de boende, föreningens medlemmar, som hade avgörandet. Men för att kunna välja behövdes beslutsunderlag.

Styrelsen tog med hjälp av HSB Göteborg så småningom fram två alternativa renoveringsförslag. I januari 1988 anordnade styrelsen en skärmutställning som visades under två veckor, och där de boende kunde studera de två förslagen, ett mindre och ett större alternativ. Dessförinnan har renoveringens vara och omfattning diskuterats ganska intensivt på möten och de boende emellan. Ryktena gick om både det ena och det andra. Men nu var det dags att ta ett beslut. På en extra före-



Efter de boendes beslut på föreningsstämman kunde renoveringsarbetet påbörjas.

ningsstämma i februari 1988 hade de boende att välja något av alternativen eller inget alls.

Det mindre alternativet innebar att endast åtgärda det allra nödvändigaste, vilket skulle kosta 10 miljoner kronor och finansieras via ett tio-årigt banklån. Det större alternativet innefattade, förutom byte av avloppsstammar och fönster, helrenovering av kök och badrum, byte av alla elledningar, två nya tvättstugor (i block 1 respektive 2) samt installation av hiss i alla trapphus. Detta beräknades kosta cirka 30 miljoner kronor, men kunde finansieras via förmånliga ROT-lån på 30 år. Och det märkliga var, att månadsavgifterna efter det större renoveringsalternativet skulle bli lägre än efter det mindre alternativet. Förklaringen låg i de räntesubventioner staten bidrog med om man "ökade tillgängligheten", det vill säga gjorde det lättare att bo kvar i lägenheten även på ålderns höst. Den ökade köksytan, möjlighet till dusch i badrummet och hissarna låg i linje med dessa intentioner.

På dessa grunder sade stämman JA till det större alternativet med röstsiffrorna 51 mot 19.

Packning, evakuering, återflyttning

Nu hade vi tagit ett beslut och det var ett viktigt steg. Men

det var ett omfattande arbete som väntade. Styrelsen utsåg inom sig Per Kullberg och mig att hantera dessa frågor och vi i vår tur hade ett gediget stöd i Bo Johansson, HSB Göteborg, där vi köpte projektledningen. Det gällde nu att via anbudsförfarande välja ut den bästa, pålitligaste och billigaste entreprenören, vilket efter många turer blev Eccere Bygg. Ombyggnaden skulle projekteras i detalj, myndigheter skulle godkänna det ena och det andra, evakueringslägenheter skulle köpas eller hyras, ut- och inflyttning planeras etc. Informationsfrågan var viktig och därför anställdes en boendevärdinna, Anita Jebe. Hon blev sedermera min fru men det var inte enbart renoveringens förtjänst.

En lägenhet byggdes om till visningslägenhet, där Överås medlemmar kunde se hur det skulle bli, men även välja tapeter, typ av köksluckor, golvmattor plus eventuella tillval.



Renoveringen är här i full gång. Kanske lite svårt att känna igen sig för den som inte var med då.

15 av de boende på fjärde våningen var intresserade av etagelägenhet, vilket skulle kunna förverkligas om taken höjdes en halv meter och slutligen lyckades vi få stadsarkitektens tillstånd till detta. Ja, det var möte på möte för oss i renoveringsutskottet, intensivt men lärorikt. I februari 1989 evakuerades det första trapphuset, tre veckor senare det andra och så vidare. Nu var ombyggnaden verkligen igång och det skedde inte direkt "i det tysta". Alla våra sinnen utsattes till och från av byggarbetsplatsens "miljöfaktorer". Men överlag accepterade vi detta, särskilt i skenet av hur pass bra resultatet blev. I december samma år var alla lägenheter ombyggda.

Hur blev det sen?

Nu har det förflutit fyra år sedan *den stora renoveringen*. Hur blev det egentligen? Spekulationerna var många om vart det hela skulle leda. Ombyggnadsperioden blev ju en påfrestning, särskilt för våra äldre medlemmar, men tycks ha fungerat bättre än vid många andra renoveringar. Anita gjorde en utvärdering av detta i en C-uppsats, vilket visade att de flesta var nöjda med informationen, evakueringen och sina "nya" lägenheter. Renoveringen tycktes till och med ha ökat kontakterna mellan oss boende. Man var glad åt de nya köken, de helkaklade badrummen, de fräscha tvättstugorna och ljusa portentréerna och motståndet mot hissarna var som förbytt. Hur blev det med de nya avgiftshöjningarna? Ja, den blev mindre än 40 procent och mildrad tack vare den statliga kvarboendegarantin. Det blev en kvalitetshöjning i boendet.

Men hur blev det med omflyttningen? Minskade den? Tack vare etagelägenheterna kom föreningen att innehålla några större lägenheter än ettor och tvåor som tidigare dominerat. Vilket gör det möjligt att även med dagens krav på lägenhetsyta bo här med småbarn och några äldre barn i föreningen, och det var länge sedan. Det är ju en verkligt trevlig effekt av renoveringen.

Nils Schaffer

På hemmaplan

Familjer
som bor
med utsikt
över Ullevi
kan hamna
i den här
situationen:

– De' va'
längesen.

Vi råkade
just gå förbi
åsså tänkte
vi titta in ett
slag.

– Jaså, var
det inte så
att ni ville
titta ut?



En riktig lirare från förr.

Har du haft fönstret öppet på sommarkvällarna har du säkert hört inte bara jublet från Ullevi, utan också skränet och applåderna från Överåsullen, bara ett par inkast från våra hus.

Inte mindre än fyra lag har Överåsullen som hemmaplan – Lundens AIS (div 4), Gårda BK (div 5), Överås BK och Hebe IF (båda div 6). Lunden och Överås har också sina klubbstugor där.

Dessutom brukar IFK Göteborgs och ÖIS reserv- och juniorlag spela seriematcher på Överåsullen.

Redbergslids IK fanns också där under 80-talet, men får hålla till godo med Ånäsfältets grus tills de är tillbaka i division 6.

1937 invigdes Överåsullen och skulle så småningom ge de nya gatorna som byggdes namn med idrottsanknytning.



Så här såg det ut när Överåsullen invigdes 1937.

Se dina gamla idoler på Överåsullen!
Från maj till augusti -93 pågår en oldboys-turnering med Blåvitt, Örgryte, GAIS och arrangörslaget Lundens AIS.

Pojkarnas stadsdelsbråk var tuffa i våra trakter

Överåsullen invigdes 1937. Samma år fick de fem gatorna väster om idrottsplatsen sina namn med idrottslig anknytning; Trestegsgatan, Häcklöparegatan, Stafettgatan, Stavhopparegatan och Femkampsgatan.

Dessa fem små tvärgator till Valåsgatan var dock bara på planeringsstadiet det året. Det dröjde några år innan husen blev färdigbyggda och inflyttningsklara. Medan folk flyttade in i några av husen, höll man som bäst på att bygga de andra, så man kan inte påstå att hela området är från ett och samma år.

Där Överåsullen ligger fanns tidigare en äng som Lundens barn lekte på. Speciellt pojkarna lät sina "stadsdelskrig" bölja fram där. Lundenpojkarnas självklara fiende var grabbarna från Gårda. Mången dust mot ett anfallande Gårda utkämpades också i Överåsparken. Men även inom själva Lunden delade man upp sig i två grupper och slogs mot varandra. Eller så hade man drabbningar gata mot gata, kvarter mot kvarter. Men om pojkgäng från Gårda, Redbergslid eller Härlanda anföll var Lunden genast en enhet. Flickorna var oftast åskådare.

Drabbningarna var ofta hårda. Det gällde att med knytnävarna eller med små påkar slå motståndarna så de fick näsblod eller fläskläpp, få omkull dem på marken och trycka jord eller lera i munnen på dem. Man skulle också förstöra de hyddor de byggt och råkade det vara strax före påsk, så skulle man knycka de torra gamla granar och annat brännbart virke de samlat ihop för att ha till sina påskeldar. Var det under vintern så kom snöbollar eller snarare isbollar till användning.

Sparkar och knivar förekom sällan annat än som tomma hot under slagsmålen. Däremot kunde man ta fångar, binda dem vid träd och stolpar, prygla dem lite



De flesta göteborgare har en känsla av att stadsdelen Lundens hjärta är kring Överåsvallen och Sankt Pauligatan, men den ursprungliga gården Lunden låg där Prästgårdsängens höghus står. Så här enkel såg Lundens "herrgård" ut 1920.

mer än lagom med ett ris och med slangbella ha prickskjutning på dem. Det hela var en lek, men säkert fanns det pojkar av vekare natur, som led svåra kval och alltid råkade värst ut.

Sällan fick någon av deltagarna några bestående fysiska skador av pojkslagsmålen. Men visst kunde olyckan vara framme. En pojke miste ett öga när en slungad sten träffade honom. Ibland kom polisen för att stoppa "krigen" och då brukade det bli ett snabbt fredsavtal. I några veckor rådde då frid och fröjd.

Dessa bataljer före Överåsvallens tid beskriver Lars Brink i sitt 48-sidigt häfte "Lek och allvar i Lunden", som även innehåller intressanta bilder från flydda dar. Det finns att låna på biblioteken. Brink anser att klasskillnaderna i samhället återspeglades i pojkslagsmålen. Oftast vann arbetargrabbarna, som med tiden blev fler och fler till antalet. Men grabbar som var ständiga fiender på fritiden kunde vara de bästa vänner i skolan, om de gick

i samma klass. Skolan hade ju sin egen gemenskap och gruppindelning.

Det var förresten inte bara barn utan också äldre ungdomar som upprätthöll gränserna mellan olika stadsdelar. Pojkar som var konfirmerade var i den åldern att de börjat intressera sig för flickor. Helst raggade de på "förbjuden" mark. Om en yngling från Lunden vågade sig till Landala, kunde han räkna med att få stryk av landalapojkarna om de upptäckte honom. Men han tog ändå risken, om han var tillräckligt ivrig att uppvakta en av flickorna där.

Det syntes på barn och ungdomar vilka stadsdelar de kom från. I varje stadsdel kammade pojkarna sig på ett speciellt sätt. Hattar, vegamössor och kepsar var stukade på traktens eget vis. Flickorna hade i varje stadsdel sitt eget sätt att knyta sjalarna.

Under 1930-talet bildades en mängd idrottsföreningar runt om i Göteborg och när Överåsvallen blivit anlagd hade pojkarna i Lunden mist sitt naturliga slagfält för de små krigen. Deras kamplust började i stället komma till uttryck i organiserade, idrottsliga och förbrödrande former.

I början, när de unga spelade fotboll lag mot lag, var det en tradition att förlorarna skulle vara sura och starta ett slagsmål efter matchen. Sådana tendenser ser vi sällan i dag. På Överåsvallen kan man på sin höjd gnälla på domaren och kring denna vackert belägna arena finns inga huliganer i publiken.

En detalj tål dock att påpekas. I dag känns det självklart att stadsdelen Lundens hjärta är kring Överåsvallen och Sankt Pauligatan, men den forna herrgården Lunden, som gav namn åt stadsdelen, låg där numera Prästgårdsängens höghus står.

Sören Skarback



Pojkslagsmål i flydda dar.

"Tänk på att
främlingar
är vänner
du inte
känner"

*Tack till alla som varit med och bidragit till
den här skriftens tillkomst.*

*Omslagsbilden föreställer föreningens första
förtroendeman herr Martinsson som sätter spå-
den i jorden utanför Femkampsgatan 3A.*

*Överås jubileumsskrift framställdes och tryck-
tes på Kom&Tryck AB.*

Göteborg i maj 1993

Mareth Olson

Karin Andréén

Fotnot: Fram till införlivningen med Göteborgs stad 1922 hörde Lunden till Örgryte socken. Sören Skarback ägnar två kapitel åt Lundens historia i sin bok "Örgryte i flydda dar", som utkommer under Bokmässan i september 1993.



Brf Överås styrelse 1992-93.
Från vänster Ruth Nocke, Mareth Olson, Karin Andréen, Nils
Schaffer, Ulla Steen och Zenta Rossö.



HSB:s NYBYGGNADER 1943

Ky. Flagarbergen och Sazze leon stadsdelen London



Det är roligt konstatera hur HSB är i full aktivitet för byggande och planerande av bostäder och villabyggnader. Den enda rätta vägen i tiden som dessa, med bostadsbrist och fastighetsgärförbrukning att höja hyrorna. Videll-

ende bild visar bostäderna i London. De få ett hänförelse väckeri läge — hela staden ligger som ett juldåd nedanför... Och man har den vackra Överåsvallen strax i allid. Vännerna, veteranerna Berndtson och Sjöstrand, glädjas säkert inna

sjalen. De ha ju härskat här uppe i Raningsbergen — som de organiserade hyresgästernas talesman — i många år och borde faktiskt inbjudas som bostadsgäster när HSB skall inviga de nya husen. Exakt är gruppen inom HSB

— d. v. s. de som är medlemmar men ej fått lägenhet och därför ha tillfälle teckna först — har redan tecknat 30 proc. av de nya lägenheterna i London. För dem och vi andra, som kallas i Raningsbergens branta backar, är

det ju också roligt inregistrera att trödbussen skall gå ända intill dörrarna på de nya HSB-bussen. Det har tydligen skett en del sedan sist... då en av Londons Hyresgästföreningens medlemmar fick bussa in sig i sitt eget bostadshus, när bostäderna träkte hänsynsfullt 1933.

Ur Hyresgästen Mars-43

HYRESGÄSTEN

1943 21. de Arg.

DET BYGGES ÄNDÅ AV HYRESGÄSTERNA

Över Gårda resa sig på Överåsbergens krön de nya dominerande HSB-byggena

Den som har sina vägar till Gårda eller Stocpen all, och exempelvis passerar utmed den betydelsefulla prästvägen, som bär det stora älderdomen i en ljusande namnet Fattighuset

hushöken innehållande sammanlagt 96 lägenheter färdiga för inflyttning. Allt skall vara klappat och klart till den 1 oktober, och då är de nya hyresgästerna välmöta.

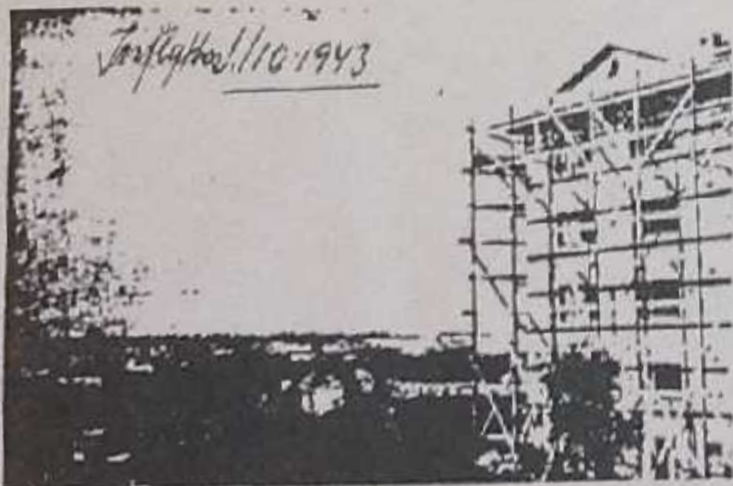
för de som få nöjet att bo i dessa fastigheter höra bli verkligt vidlyfta människor. Detta charmeranta läge garanterar även frisk och ren luft — hela året.

I de tre fastigheterna finns det några stycken lägenheter om tre rum och kök med en sammanlagd yta av 54 kvm. Tvårumslägenheternas antal är 64 och golvytan pr lägenhet 54 kvm. Vidare finns där 24 enrumslägenheter om 37 kvms golvyta vardera. Naturligtvis är samtliga lägenheter utrustade med alla moderna bekvämligheter. Alla — utom de i bottenvåningen — ha balkong. Beträffande inredningen har denna utrustats med HSB:s standardinredningsprodukter — både dörrar, fönsterpostar och hela köksinredningen ha färdigställts av HSB. Vidare finns både torkrum — med torkaggregat — och

elektrisk mangel jämte maskinell tvättstuga i fastigheterna, vilka uppvärmas av en gemensam värmeanläggning.

Naturligtvis ha dessa lägenheter med sitt utsökta läge och bekvämligheter varit synnerligen eftertraktade under rådande hyreskonjunkturer och vid det här laget är alla sålde med undantag av en och annan tvårumslägenhet och man får antaga att efter denna redogörelse också denna snart gå åt. (Hemlösa läsare: passa på!)

Så billigt som förr är det visserligen inte att få en HSB-lägenhet år 1943. Men jämfört med privatmarknaden håller HSB-bussen alltid jämt försprånge. Det är dräktskammaren som sätter hyrornas nummer, och då byggnadskostnaderna gått upp med cirka 25 % jämfört med före krisen, har hyrorna fått lov att följa med.

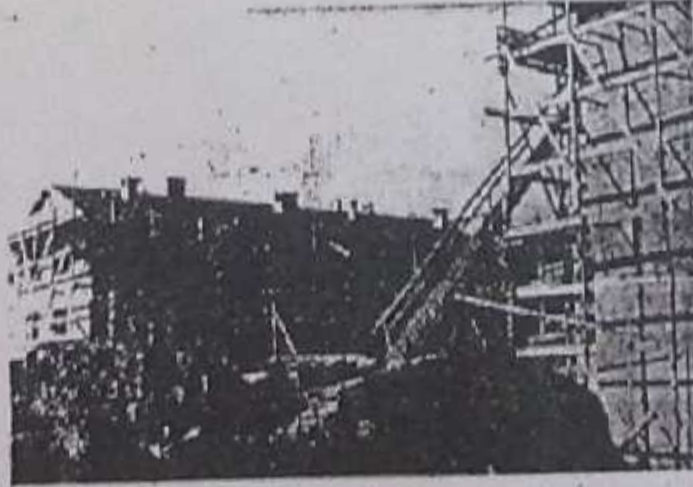


Under sina fönster på de nya HSB-erna stoken utbredd som en karta

husalen — han kan ej undgå att, om han blickar tillbaka en snula, fräppad av ett stort komplex stolta byggnader, som förtädda av byggnadsställverken lianer resa sig på höjderna över Gårda, som ett annat Akropolis över Aten. Det är de nya HSB-byggena av år 1943, från vilka vi i dag bringa några bilder. Trots hyreskostnadsökning och krislidit finns det alltså i alla fall några som tänker på att slå mot bostadsbristen, alltså mer känslig för varje dag. Och vilka skulle det vara om inte hyresgästerna själva i enig samverkan, genom sitt byggnadsorgan H. S. B.

Däruppe i den rena luften, med kilometerrida utsikter över staden skall sålunda inom kort stå tre stora

De nya hushöken är belägna vid Stachoppargatan och Fenskaipargatan — om det nu är någon som vet var dessa nya entor är belägna. At sydostsidan är det ej många steg till Överåsvallen, därav de blåttalstonsde gatunamnen. Två av hushöken ligger vid den färdigställda gatan och ett vid den ännu under byggnad. Från utsiktspunkt torde platsen för de tre nya fastigheterna kunna betraktas som den bästa som finns att tillgå här i staden. Utsikten är — sedan från fjärde våningen — rent betagande. Själva stadens med dess planteringar och parker, gator och torg, bustak och kyrkan ligger djupt under ena fittor. Och för övrigt ser man långt bortom stadens gränser. Var-



Någon har sagt att ett hus är vackrast när byggnadsställverken ännu står kvar — bilden jäser ej påståendet.



Arbetarna är nu i färd med att lägga sista hand vid det ståtliga HSB-komplexet på Överåsberget.

En lämnad är å andra sidan att inkomsten sänkta till 5 % av byggnadskostnaden, mot de 10 som förr ansågs nödvändiga. En tvårumslägenhet om 54 kvm. (standardstorleken!) betingar nu en hyra av 107 kr. i månaden samt 995 kr. i lösa

Bergbacken upp till Överåskrönet ser respektgivande ut, antingen man använder sig av den branta Lundgatan eller föredrar att klättra upp för barnens käraste lekplats, de snada klippbackarna med deras korridorer, remmar och små gräspåttar. Kanaka kan stigningen vara ägnad att göra en eller annan äldre hyresgästande betänksam. Men blir det bara normala tider igen, så blir det inte farligt med kommunikationerna. Professor Granholm har ritat en ståtlig viadukt över Ceres' tomt och järnvägen, där skall den nya trafikledaren gå fram med trådbussar och — som man får hoppas — bensinbilar. Då

blir Londons Eldade trafikfråga slutgiltigt löst.

Londenbyggena är ej de enda, som står på HSB:s program i år. Utel i Skyttelågen står snart en ny lägenhet med affärlägenheter färdig, till de äldre från åren förr, som redan finns där. Och ej heller några är det meningen att ligga på latetiden. HSB byggnadsdirektör väntar planer och framställningar på godkännande. De gäller dels ett komplex med 144 lägenheter i Bagaregården, dels ett hus med 50 lägenheter i Ky. Hämplingen i Johansberg. Det senare blir i enlighet med stadsplanen ett service- och affärscentrum, anmärkningsvärt nog det första som HSB i Göteborg har prövat sina krafter på. Det kommer att ligga strax intill Riksbyggnads pågående nybygge, även det ett kooperativt företag, som är vårt allra nästa från de organiserade hyresgästernas sida.